

V
B
J
C
391322
391330
Mag. St. Dr. II

MISCELLANEA.

1/ KOPCZYŃSKI Onufry, Sermocinantis Juvenci Poniatovii Prosopopaeia./po łacinie i po polsku/, Warszawa 1777 /?/.w druk.P.Dufour.-K nlb 7.-E_{XX}Str.74.

2/ /Stanisław August/ Poniatowski, A Roi de Pologne Le Jour de son Couronnement Ode.-K nlb.3.- E_{XXI} str. 37

3/ DUSAUSOIR, Épitre a Monseigneur Ange Durini, Warszawa 1768.-K nlb.6.-

4/ de M........nd, La France consolée, heureuse et recon~~nei~~-noissante. Ode.- K nlb.2.-

5/ La fidelité recompensée. Romance.-Str.8.-

6/ Ode a Phyllys.-K nlb.1.Str.10.-

7/ BARBIER de Bligniéres, Epitre au Roi le langage des fleurs, et deux poëmes heroiques. Warszawa 1774.-K nlb. 10 /błąd introl., bo 2 ostatnie kartki mają następować po karcie tytułowej/.-E_{XII}Str.367.-

8/ KOPCZYŃSKI Onufry, Monumentum Catharinae Secundae.- (Br.m.dr.)1776.-K nlb.1.Str.6+K nlb 1.-E_{XX}Str.73/4.-

9/ /STANISŁAW August/ Poniatowski, Ode sur l'election du Roi de Pologne. A la Haye, chez la veuve van Thol et fils, 1764. Str.8.- [illegible] E

SERMOCINANTIS JUVENCI
PONIATOVI
PROSOPOPAEIA. (*

UDANIE GŁOSU I OSOBY MOWIĄCEGO CIOŁKA PONIATOWSKICH

(*) Fictiones Perſonarum, quæ *Proſopopæiœ* dicuntur; mirè tum variant Orationem tum excitant: in quibus & Corpora & Sermones Hominum, aſſimulatos fingimus Et in his, quœ Natura non permittit; fit Figura.
Quintil. Inſt: Orat: L. IX. C. II.

Gratia Regum
Pieriis tentata modis. Horat:

SAPIENTISSIMO CLEMENTISSIMOQ

REGI SUO

POETA.

Fama refert: noſtram Tibi REX placuiſſe Camenam
Dum tentat Conſum, Funera, Buſta (*) *cheli.*
Fortunam mirata ſuam, de Plebe Puella,
Majores animos ambitioſa capit.
Quæ timuit Magni penetralia tangere REGIS,
Ductoremque illuc vix fuit auſa ſequi;
Cùm placuiſſe ſemel viſa eſt placitura ſecundùm;
Audet in Auguſtas ſola venire manus;
Dudum equidem tenero in REGEM dum fertur amore
Altius imprudens ire volebat iter;
Quod, multi numero, ſed pauci pondere, Vates
Obſedere, ſuîs & teruere lyrîs.
Repreſſi audacem, & parvis prœludere juſſi,
Antea, quàm tanti grande tonaret HERI.
Illa, velut ſtagnum minitans compagibus arctis;
Stillabat, quas non fundere poſſet, aquas.
REGIS plena Sui, quamvìs aliena canebat;
Fecit ut AUGUSTO pars ibi magna foret.
Nunc propiore gradu, NASCENTIS PRINCIPIS aud
(Nondum audens Ipſum) ludere Stemma Sui.
Materiem intactam & ſterilem, meditata, Poëtis;
Ebria amore, nova ſub ratione colit.
STEMMATE ſi placeat, quid non audebit in Actis?
Sive velit DOMINUM, ſeu celebrare PATREM
Hac modo fronte meam ſpectes AUGUSTE Camenam,
Qua NARUSSEVIAM TREMBECIAMQVE *legis.*
Si Natura neget; Tua REX Clementia, Vatem
Efficiet, totus qui cupit eſſe Tuus.

FIDELIS S

ONUPHRIUS KOPCZ

(*) *Rada Nieuſtaiąca. Monumentum CATHARINAE Secundæ Ruſſorum*
In obitum Julianæ Comitis de STACKELBERG.

DIE NATALI
ANISLAI AUGUSTI
POLONIARUM REGIS
SERMOCINANTIS JUVENCI
PONIATOVII
PROSOPOPÆIA.
MDCCLXXVII.

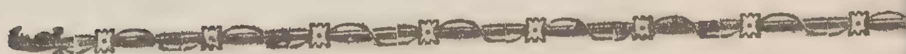
Cælos: (*a*) LECHIAM, quod Jupiter olim
ıt Europæ, (*b*) dulce boando, veho;
tis, (*c*) ereptam è Syrte voraci,
; exponam: ſi mihi Fata (*d*) favent.
i; appulimus. Per prata vagamur
: Ego Cythiſum, colligit Illa Roſas.
(*e*) furit. Spinas & Lollia præter,
hil Hoſpitibus Terra Beata ſuis.
ıbitò gemuerunt ſorte, Coloni:
ra fames; Nos mala plura premunt.
vinclis teneras mea LECHIA palmas,
Ego duro ſubdere colla jugo.
LÆ tanto adſpirat Fortuna Cereſque,
olore Suo, victa labore Meo

eleſte, *Taurus.*
R Divum Pater atque hominum Rex, in Taurum, ut Mythologia perhibet, muta-
à qua pars Terræ, quam colimus, nomen ſumpſit, Agenoris Phæniciæ Regis Fili-
comparatione, conferuntur inter ſe Perſonæ & Actio; non cauſa aut finis Actio-

Inſulæ, noſtro Paradiſo perſimiles.
rat apud Veteres Numen omnibus Diis potentius: apud Chriſtianos ſumitur pro de-

iæ ſymbolum: quid cum Jove Fratre & Conjuge, quid cum Trojanis, contra Ve-
cet Mythologia.

W DZIEN NARODZENIA
STANISŁAWA AUGUS
KROLA POLSKIEGO
UDANIE GŁOSU I OSOBY
MOWIĄCEGO CIOŁKA
PONIATOWSKIC

Dawnym Jowiſza torem, opuſzczam Niebioſy:
On Europę (1) Ja Polſkę dźwigam: w miłe głoſy
Porykuiąc; wyrwaną bym z toni głębokiey
Zawiózł na Szczęſne Wyſpy: (2) dadzą-li Wyroki. (3)
Stanęlim z Bożey łaſki. Po ſliczney murawie
Skacząc; Ona ſię Różą, Ja Szczodrzeńcem bawię.
Aż, przez czary Junony, (4) wydaie mizernie,
Gościom ſwym Szczęſny Wyſep, chwaſt tylko i ciernie.
Zmiennego nagle loſu klnie Ziomek igrzyſka;
Jego głód ſtraſzny, a Nas więcey nieſzczęść ściſka.
Moię Polſkę okutą chowaią pod ſtrażą;
Mnie w uciążliwym jarzmie, pierwſzy raz, iść każą.
Gdy łzy Polſki, a moia miękczy rolą praca;
Uśmiecha ſię Fortuna, urodzay powraca.

---

(1) Znaiącemu Mitologią, wiadome Znaki niebieſkie: tudzież Przemiana Jowiſza
ropy. Porownywaią ſię tu Oſoby i ich wożenie; nie przyczyna i ſkutki.

(2) Poganie rozumieli że Wyroki ſą coś wyżſzego nad Bogi.

(3) Szczęśliwe Wyſpy podobne naſzemu Rajowi.

(4) Zazdrość i nienawiść Junony, przeciw Jowiſzowi i Troianom, czytay
czney, *X. Szybińſkiego Piara.*

Gentis, gratiſſima pectora facti,
ine conveniunt, conſiliumque rogant:
num tanto ferat agri Cultor hiatu?
ait, ſequitur cætera turba ducem:
ieos exemplo, Cælo auſpice, templa pateſcant,
ento ara novo conſtituatur API. (*f*)
ama volat, pelagoque agriſque volupe.
ica Parthenope patria thura vehit.
erta aliàs, ſtudiis & vocibus, unà
enit: Agricolæ flectere genva Deo.
oronantur, reboant tuba, tympana, ſiſtrum; (*g*)
icido denſus ſub Jove fumat odor.
andentes pueri, innuptæque puellæ.
canunt, oculos exſatiantque pios;
è collo ſuſpenſa monilia Floræ,
tas gaudent, tangere poſſe Dei.
itè, ſiſtoque in ſede Paterna.
ſuperi ! Lechico dulcius Imperio?
npoſitos, APIS, etſi invitus, honores,
iti, pro uno munere, mille fero.
es opum Cerealium, Apolline plenus
s antiquo figit amore ſuas.
cisquè ſoror Concordia; dorſo,
n Lechiam compoſuere meo.
animo, luctus curæque recedunt
i redeunt aurea ſæcla Dei (*h*)

---

ovem animal Agriculturæ utiliſſimum, Divinis mactabant honoribus, ſub APIS

lum ferreum, quo ſtrepitum in ſacris edebant Egyptii.
culum beatiſſimum.

Głowy Narodu, Serca wdzięczne mey przyſługi,
Ziechani na Seym walny, radzili czas długi:
Co mi godnego za te znoie oddać maią?
Ieden mędrſzy rzekł, wſzyſcy na ſłuſzność przyſtaią,
Iż „ przykładem Egiptu, za powodem Nieba
„ Swiątnicą czcić nowego APISA (5) potrzeba. „
Idzie wieść miła morzom, żywnym rolom miła.
Gdańſka Syren Burſztynu ſwego nawoziła.
Gmin kiedyindziey płochy; dziś ſercem i uſty,
Zgadza ſię, by na klęczkach iść na te odpuſty.
Lśni ſię Kościół, brzmią trąby i kotły i dzwony,
Dzień iaſny ćmi ſię gęſtym kadzidłem ſkurzony.
Wkoło bieluchne chłopcy, różowe Dziewczęta
Nócą pioſnki nabożne i paſą oczęta:
A ieśli trudno Wołka głaſnąć rączce czyiey,
Sięga girlandów kwietnych wiſzących od ſzyi.
Spieſzę zwolna Oyczyſte mieyſce zaſtępować.
Nieba! o iakże miło Polakom królować.
Przyimuię ze ſkromnością świadczone honory.
Czuią ſetną odpłatę ſzpiklerze, obory.
Wiſła otyła chlebem, roſkoſzna Pioſnkami,
Puſzcza zdala miłoſne ſtrzałki za chłopcami.
Słuſzność i Pokóy z Zgodą Sioſtrzyczką rodzoną
Uſadziły na grzbiecie mym Polſkę ſtrudzoną.
Od ſpokoynego ſerca żal i troſk daleki,
Wracaią na żelaznych mieyſce złote wieki.

---

(5) Wiadomo z Hiſtoryi: iak wdzięczna była Starożytność Dobrodzieiom ſ[...]
ludziom lecz i innym ſtworzeniom, ſpołeczności użytecznym, Boſkie wyrządzai[...]
dzy inſzemi, Egypcyanie, uczczili Kościołem i ofiarami publicznemi Wołu pod i[...]

iratæ fas quemquam credere Divæ!
yſem (i) heu ſenſi cultus & ictus APIS.
mum ſanguis dius, convulſaque membra
Mihi, juro! Oneri ſed doluere Meo.
m inſolito Vectoris concita motu,
t adſpecto ſanguine, mentis inops.
agnoſcitqué dolos Junonis iniquæ:
gemit, ſacro tincta cruore manus: „
s!-- Tantæne animis cæleſtibus iræ?
ccine juratam fert mihi Pallas opem?
ffinem ſparſit ſuper aſtra cruorem.
uere Dii, contremuere poli.
Meos Lechiaeque Minerva labores;
torum adytis talia dicta tonat.
uibus Heroes opus inceſſiſſe periclis!
GNORUM Virtus eſt: FACERE atque PATI.
ere in certo, vitam ſquallore trahentes,
mia ab incerta Poſteritate legunt?
irritat terreſtria corda Futuri
s: dubiis, quidquid Stoadis (k) ora crepent.
t humanæ Virtuti Terrea merces;
es in terris, qui mereantur, erunt.
bes nequeunt, una ſi parte ſceleſtum
à delicto pæna flagrante manet:
uſtitiæ, & potior pars, tota feratur
Superos, facili ſubdubitante metu.
pariter Terræque meretur; habebit
in Cælo; à Terra præmia prima ferens

---

rſarum Rex Cambyſes, eodem, quo Egyptium APIM ſacrilegè violavit; ferro periit.
Æ monſtris Anni 1771. quorum Nomina Letheis nigra tegantur aquis.
loſophi Græci ſubtilitate ac ſeveritate opinionum, Phariſeis, apud Judæos, perſimiles.

Lecz, ktoż Niewieście może wierzyć zagniewaney?
Od wſzyſtkich czci doznałem, od Kambiza (6) rany.
Sfarbowała krew święta ziemię: świadczę Bogiem,
Nie o Siebie, o Ciężar ſtałem w ciosie ſrogim.
Poczuła z niezwykłego biegu, co ſię ſtało:
Na widok krwie, twarz zbladła, ſerce Iey omdlało.
Otrzyźwiona poznaie, czyia to robotka;
Wre krew w ręku, żal w ſercu, w uſtach modła krótka:
„ Okrutnico!- Niebianom też gniewy przyſtoią?-
„ Tak przyſięgłaś, Pallado! być obrońcą moią?
Rzekłſzy; powinnowatą krwią pryśnie w obłoki.
Weſtchną Bogi, świat zadrży cały, iak ſzeroki.
Tknięta Moim, i Polſki nieſzczęściem Pallada,
Taiemnice Wyroków w te ſłowa wykłada:
„ Ach! w ileż to zawodów Ziemſki Rycerz bieży!
„ Chcąc być WIELKIM; i CZYNIC i CIERPIEC należy.
„ Czemuż? gdy w pracach pewnych i troſkach omdlewa;
„ Z niepewney Potomności rąk, nadgrodę miewa?
„ Mało Ziemianów kuſi Laur na tamtym świecie;
„ Cożkolwiek zachwycony Mędrzec ſpiącym plecie.
„ Niech wprzód ludziom na ziemi nadgradzaią Cnotę:
„ Gęſtſzą w ludziach uyrzemy do zaſług ochotę.
„ Stać nie może Społeczność; ieśli z iedney ſtrony,
„ Tu wnet świeży Przeſtępca będzie nadgrodzony,
„ Druga ſprawiedliwości część zacnieyſza; cała
„ Utęſknionym będzie ſię do Nieba chowała.
„ Kto Niebu z Ziemią ſłuży pracami równemi;
„ Niebu poczeka, maiąc pierwſzą płacę z Ziemi.

---

(6) Kambyſes niezbożny Krol Perſki, zawoiowawſzy Egypt podnioſł świętokradz[...] rękę: ſłuſznie tymże żelazem, którym go ranił, zabity. Dziaduś to był Sarmackich [...] w fatalnym Roku 1771: których obrzydłe Narodowi imiona, boday nikomu w pamięć wchodziły.

t his rebus Divum Pater atque hominum Rex:
esenti abs facto subdubitare nefas.
nequicquam Cælumque Erebumque potentem
ocat auxiliis Æmula nostra suis,
quæ Priamum potuit cum manibus altis
GUSTUM & LECHIAM perdere non poterit.
is Eneam & Latium, Dea mollis, iniqnæ
onis contra fulmina sustinuit;
vis cerebro Vulcanique Ægide pollens
CHIAM APIMque suos sustinuisse nequit?
est! jam Fatis contraria Fata rependens;
liat atque herbam porrigat Illa mihi!
ungemus corda; aut invisa peribit:
enim, quidquid Fata suprema volunt.
unt: fixa est LECHIÆ Fortuna perennis
mpatur, quisquis rumpitur Invidiá)
plici *jussit* sanguine *Fortuna mereri* (*l*)
erium Lechico stat sine fine JOVI.
omittet Taurus, nec calcibus aspris
t Equus, facilem munificumque Ducem.
t concors, stabulis abscedit Erynnis (*m*)
ie Lupo liquidas hauriet Agnus aquas.
AUGUSTUS digitis Amphion (*n*) & ore
bunt dociles sylua, petra, Pecus.
Terrestris API! (jam absolvite Fatum)
ABEATA, SUO LECHIA GRATA PATRI.
a. Mihi redeunt in pristina vires.
consedit: Lachiadæque canunt:
RI atque ONERI. Zephiri adspirate benigni!
et ab amborum, nostra, salute, salus
lapso è Cælis Cantante JUVENCO
APIS est ortus sangvine, sive JOVIS.

Coronati Regis sub lemmate de Corona: *Hanc jussit fortuna mereri.*
rdiæ.
phion Thebanæ Conditor Arcis saxa movere sono testudinis & prece blanda du-
Horat.

„ Rządzca

„ Rządzca Niebios i Ziemi, znosi dziś te wady
„ Wątpić o tym przytomne nie dadzą przykłady.
„ Prożno Rywalka nasza zazdrosna i wściekła,
„ Woła na pomoc mocarstw, i Nieba, i Piekła,
„ Zgubić mogła Priama z Troią winnych w Synie; (7
„ Niewinny AUGUST z POLSKĄ, złością Iey nie zginie
„ Ieśli słabiuchna Wenus Rzym i Eneasza
„ Z mściwych gromów Junonowych u Brata wyprasza
„ Ja płód muzgu Jowisza, kuta w stal Wulkana (8)
„ Za mym APIM i POLSKĄ nie będę słuchana?
„ Stało się: Wyrokami sprzeczny Wyrok zgładzę,
„ Nie zadługo na tryumf Jeńcę poprowadzę.
„ Spoiemy serca wzaiem, albo musi zginąć:
„ Co każe Zwierzchny Wyrok to nie może minąć,
„ Wyrok każe: wiecznego niechay Szczęścia ręka
„ Trzyma Polskę (z zazdrości niech się kto chce pęka
„ Berło co krwią dwoistą Szczęście ziednać dało;
„ JOWISZOWI Polskiemu wiecznie będzie trwało.
„ Dobroć Przewodncy Trzody zewsząd znakomita,
„ Nie dozna Byków rogu, ni zrzebców kopyta.
„ Pierzchnie gzik, wróci się duch miłości i zgody:
„ Wilk z barankiem u iedney stawać będą wody.
„ Martwi, i żywi Lackiey Mieszkańcy dąbrowy
„ Będą tańczyli podług Lutni Augustowey.
„ Oto! Ziemska nadgroda Cnocie tak wysokiey:
„ Kray szczęśliwy i wdzięczny. Uwolnić wyroki!
Rzekła Pallas: Mnie dawna czerstwość się powroci
Polska spocznie, a Polak wesoły zanóci:
„ Powiwaycie podróżnym grzeczni Zefirkowie!
„ Zawisło na oboyga zdrowiu nasze zdrowie.
„ Spiewaycie Niebieskiemu Dzieweczki CIOŁKOWI
„ Czy Apiemu winien iest krew, czy Jowiszowi.

---

78. Obacz Historyą baieczną Szybińskiego, pod Imionami: Priam, Paris, Troia Pallas, Wulkan.

POETA

MOMO Salutem & Silentium.

tentavi deducere ſtamina Muſam:
at veniam formæ doctus Apollo novæ.
ipse ſuis dum Voce Lyraque Juvencis;
ctior Aonios arripit aure modos,
ternis, & amant alterna Camenæ:
levat ipſe ſuum voce levatus Herum.
ome? diemque Euterpæ ad Roſtra ſeveri
ris Ariſtarchi? (a) Judice vinco tuo.
sque mihi ſavet, Exemplumque Plutarchi, (b)
verit hæc Minos (b) Judice vinco meo;
at vocem, attonitis ſonat auribus Echo;
rtua quin etiam, Fictio, viva facit:
jæ, Grillus ſine carmine luſit (c)
primas Pecudi ceſſit & ipſe ſuæ.
ohibes imitatam exempla Camenam,
icolæ humanos aſſimulare ſonos?
tibi ſententia Judicis æqui?
ergis noſtrum rodere Mome BOVEM?
! venit REGIS NATALIS ad aras!
ſacra, ſacer eſt, qui mala verba crepat.
Vatisque animum, non verba notato!
rulas infans, Vir mea ſenſa legat.

ſcriptorum cenſor.
Philoſophus, eruditione ac judicio notiſſimus.
inferos.
ia Plutarchi Opera extat elegantiſſima ſermocinatio inter Uliſſem Dulichi; & Grillum ejus Comitem, qui à Circe veneſica (ut fabulæ memorant) in porcum ſubtiliter cum ſuo Rege diſputabat: cujus potior eſſet conditio, Hominisne,

WIERSZOPIS

GRYZOSŁAWOWI Zdrowia i Milczenia!

CHęć mię wzięła Piosneczce dać nie zwykłe tony:
Przystaie na nowotność Apollo uczony.
Bo gdy Usty i Ręką swym Wołkom przygrywa,
Jeden z nich mędrszy Piosnkę Pasterską porywa
Nócąc na przemian: Przemian Pastereczki bawi;
Czym mu Pan, tym on Panu, nudne chwile trawi
Krzywisz się Gryzosławie? pociągasz do Prawa?
Pieśń i przed Arystarchem (1) po wygraną stawa.
Niech na Naturę, Sztukę, starszych Przykład dziwny,
Spoyrzy Minos; (2) zapłacisz mi Nieboże grzywny.
Spiewa Zegar, drzą Echem Satyrowie leśni:
Co nie żyie w Naturze, żyie w Dziewcząt Pieśni.
Bydle, Gryll, (3) rozumował z Ulissem krom Rymu:
Krol, a zwycięzca Troji, ustąpił mu prymu.
Takie widząc dowody, ktoż na złe obroci,
Ze Niebianin po ludzku Sielankę zanóci?
Jeśli cię prosta prawda w krzywe oko kole?
Y masz mi CIOŁKA kąsać, Gryzosławie, wolę?
Schoway zęby na jutro: bo będziesz wyklęty
Oszczerco! dziś KROLEWSKICH NARODZIN dzie
Nie igrayże z słowami, wchodź raczey w me serce!
Człowiek stawa na Myśli, Dziecko na Literce.

---

(1) *Sławny w Starożytności Krytyk.*
(2) *Sędzia piekielny, według historyi baieczney.*
(3) *U Plutarcha Dziejopisa y Filozofa sławna iest Ulissa z Grillem Czarami w u- mienionym, Rozmowa: czyi stan lepszy, Człowieka? czy Zwierzęcia?*

w WARSZAWIE
w Drukarni Piotra Dufour.

DE LA
BIBLIOTHEQUE
DE MR. LE PR.
ALEXANDRE
LUBOMIRSKI